

**การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ : กรณีโรงเรียนเทศบาล
พลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น**
**The Development of Teachers on Integrated Learning Organization:
A Case Study of Tessaban Phon Prachanukul School, Education Division,
Phon Municipality, Phon District, Khon Kaen Province**

ประจักษ์ลักษณ์ บัวกลาง¹ จำเียร พลหาญ² ภูษิต บุญทองเถิง³ และสมาน เอกพิมพ์⁴

Prajongluk Buaglang,¹ Jumnian Polharn,² Phusit Boonthongthoeng³ and Samarn Ekapim,⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามกรอบแนวความคิดของ Kemmis และ McTaggart มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อน การปฏิบัติการ ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ ได้แก่ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน มีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบประเมินผลงาน และแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จาก**การสัมภาษณ์หลังการศึกษาดูงาน** กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น เห็นความสำคัญประโยชน์และแนวทางของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การกำหนดหัวเรื่อง การวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาหลัก วิชารองที่จะนำมาบูรณาการ และยังได้ทราบแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ **ภายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ** พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพราะทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถที่จะรู้วิธีการเชื่อมโยงและผสมผสานเนื้อหาตลอดจนกระบวนการต่างๆ ในการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนได้ จากผลการทำแบบทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ย 21.89 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.56 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลังจากนั้นได้พัฒนากลุ่มเป้าหมายเพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมีวิทยากรติดตามนิเทศภายในประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง ผลปรากฏว่า จาก**การนิเทศภายในและประเมินผลงาน**ครูสามารถเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ครู การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

This study aimed to develop the teachers of Tessaban Phon Prachanukul School, Education Division, Phon Municipality, Phon District, Khon Kaen Province, in order to equip them with knowledge, understanding and the skills to implement integrated learning organization through action research by using Kemmis and McTaggart technique.

There were 4 steps: planning, action, observation and reflection. Three strategies used were an educational trip, workshop, and internal supervision. The target group consisted of nine teachers from Tessaban Phon Prachanukul School, Education Division, Phon Municipality, Phon District, Khon Kaen Province. The analysis tools were interview forms, observation forms, evaluation forms, and paper tests.

The research findings were as follows:

After the educational trip, the teachers were interviewed. The responses revealed the group believed that they obtained more knowledge, understanding on integrated learning organization. They realized the importance and advantages of integrated learning and could visualize ways to organize integrated learning activities. They learnt how to designate the topic, how to analyze the importance of related content, how to set up learning objectives of main and subordinate courses to be integrated, how to prevent problems that could possibly occur in the organization of integrated learning and how to solve them in case they happened.

After the workshop, it was found that the target group was satisfied with the workshop because they had learned more about integrated learning and how to link and integrate various content and processes in any subjects. The post-test indicated that the mean score for target group was 21.89 (87.56 percent). That meant that the target group had obtained the knowledge and understood integrated learning organization. After the target group was further developed, they were able to write the integrated lesson plans and teach the students based on the lesson plans under internal supervision and evaluation. Finally the teachers were able to write integrated learning lesson plans at the highest level and they were able to follow the lesson plan to a high level.

Keywords : teachers, integrated learning organization, integrated learning lesson plans

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนในด้านต่างๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่วางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรก การจัดการศึกษาในปัจจุบันของประเทศไทย ยึดการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้น

การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545 : 13) การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติที่คาดหวังไว้นั้น ครูมีบทบาทสำคัญมากที่สุด เพราะครูต้องทำหน้าที่ทำให้จุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรหรือ

จุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งเป็นนามธรรมให้เปลี่ยนแปลง เป็นรูปธรรมมากขึ้น (ถวิล มาตรฐาน, 2544 : 2) และที่สำคัญครูต้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่สามารถตอบสนองความต้องการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งครูต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนาคุณภาพครู เพื่อให้ครูสามารถนำแนวคิดและแนวดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปสู่การปฏิบัติจริงได้

การพัฒนาครูให้มีคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการสร้างทรัพยากรที่มีคุณค่าแก่ชาติบ้านเมืองและยังเป็นบุคคลที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งเป็นนามธรรมเปลี่ยนเป็นรูปธรรมมากขึ้น ฉะนั้น สิ่งที่สำคัญก็คือการสร้างคุณภาพของครูและการพัฒนาครูให้มีความชำนาญเพิ่มพูนมากขึ้น ครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญในการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรมีมากมาย หน่วยงานจะต้องนำมาปรับปรุงใช้ตามความเหมาะสม ตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ แต่กิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรที่หน่วยงานนิยมมากที่สุดและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิธีการที่ทำให้การพัฒนาบุคลากรสำเร็จอย่างมาก ได้แก่ การฝึกอบรม สัมมนา การลาศึกษาต่อ การนิเทศ (ถวิล มาตรฐาน, 2542 : 2) นอกจากนี้วิธีการพัฒนาบุคลากรที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติมาช่วยพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้นั้น ได้แก่ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน (ชัยวัฒน์ เลิศนา, 2547 : 127-128; สมทบ ภูบาลสิทธิ์, 2547 : 120-121; อุดม พันธวงษา, 2547 : 97-98; สุนทรไชยพันธ์, 2546 : 99-100)

การศึกษาดูงาน เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรวิธีหนึ่ง ที่ช่วยสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมอย่างแท้จริง

เพราะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประสบพบเห็นได้ด้วยตนเองและโดยตรง และช่วยขยายความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรมให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้เข้ารับการอบรมมีแต่ความรู้ภาคทฤษฎี และยังไม่มีการประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีทำให้เกิดความกระตือรือร้น เป็นวิธีช่วยเปลี่ยนบรรยากาศจากการฝึกรอบรมในห้องฝึกรอบรม โดยมีการเดินทางไปยังสถานที่แปลกใหม่ ผู้เข้ารับการฝึกรอบรมจึงเกิดความกระตือรือร้น และความสนใจใคร่เรียนรู้มากกว่าเดิม (กุลธน ธนาพงศธร, 2544 : 517-518) การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการฝึกรอบรมอย่างหนึ่งที่เน้นให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติจริงมากกว่าการพูดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการบรรยาย โดยมีการบรรยายให้ข้อมูลพื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ เมื่อมีการฝึกรอบรมแล้ว กิจกรรมและบริการที่ช่วยปรับปรุงการสอนคือการนิเทศ เพราะการนิเทศเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการรวมพลังครู และการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันครูก็มีความมั่นใจ มีขวัญกำลังใจดี มีความภาคภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เมื่อครูเกิดความภาคภูมิใจแล้ว ก็จะปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ จนเป็นนิสัย ทำให้เกิดการพัฒนาที่ถาวร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 51)

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแบบเดิม คือ ไม่มีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนไม่สามารถสืบเสาะหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (วิวัฒนา รัชงษ์, 2541 : 24) ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้จึงต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ที่หลากหลาย อาทิ การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบโครงการ การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการใช้เทคนิควิธีการสอน และนวัตกรรมรูปแบบอื่นที่จะนำมาสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2544 ค : 80)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีประโยชน์และส่งผลโดยตรงกับผู้เรียน เนื่องจากการสอนที่คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างทางพฤติกรรมและอุปนิสัยของผู้เรียนแต่ละคนเป็นที่ตั้ง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่สอนให้สอดคล้องตามวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและเรียนรู้เนื้อหาต่างๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์สอดคล้องกับชีวิตจริง (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545 : 224) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงหลักการและพฤติกรรมที่สามารถเชื่อมโยงชีวิตของคนได้ อย่างสมบูรณ์และสมดุลในทุกๆ ด้าน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตจริงและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมีความรู้สึกร่วมกันในการออกแบบบทเรียน ทำให้เด็กเกิดความสนใจ เป็นการจัดกิจกรรมที่สนองต่อธรรมชาติและความต้องการของเด็ก และยังทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ตามที่สังคมคาดหวัง หรือเปลี่ยนจากผู้แสดงมาเป็นผู้กำกับให้นักเรียนเป็นผู้แสดง แล้วนักเรียนจะสรุปและค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบยั่งยืน (นิราศ นิรันดร, 2546 : 15-17) นอกจากนี้ประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้น มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ซึ่งผลการวิจัยที่พบส่วนใหญ่เน้นว่าเป็นผลดีต่อผู้เรียน เช่น งานวิจัยของ พาณี เรื่องวิสัย (2549 : 58) ที่ได้ศึกษาผลการสอนแบบบูรณาการวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องการดำรงชีวิตของพืชของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านต้นปล้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนบ้านต้นปล้องกำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในเชิงบวก คิดเป็นร้อยละ 96 และเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอน

ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียน ทำให้เกิดความมุ่งมั่นต่อการเรียน เป็นวิธีสอนที่ทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่าย ฝึกคิดอย่างมีเหตุผลและช่วยการเรียน การสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี งานวิจัยของ สุชาติชาวลิตปัญญา (2548 : 65) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่าสาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ความคิดเห็นของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และงานวิจัยของรัตนาทองคำพันธ์ (2548 : 67) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการ มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน และมีคะแนนเจตคติทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับก่อนประถม และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งโรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด แต่จากรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล ปีการศึกษา 2548 สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล, 2548 : 8) และจากการสำรวจปัญหาและรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผอ.ศ. และครู และการสังเกต ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจากคณะครู นักเรียน และผู้บริหาร แล้วนำมาสรุปปัญหาของโรงเรียน พบว่า พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้น การบรรยายเป็นหลัก ครูเน้นการสอนด้านเนื้อหาเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนจำเนื้อหาในแบบเรียน ไม่ฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์เอาความรู้ไปใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาในชีวิต

ประจำวัน ส่วนนักเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ไม่สามารถเชื่อมโยงหลักการและความรู้ในวิชาต่างๆ ได้

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนในโรงเรียนได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงร่วมประชุมกับคณะครูผู้สอนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งได้แนวทางที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาครูผู้สอน คือ การสอนแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ความสำเร็จ เพราะการสอนแบบบูรณาการเป็นการสอดแทรกเนื้อหาและสาระความรู้อื่นๆ นอกเหนือจากวิชาหลัก ครูผู้สอนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาหลายๆ วิชาที่สอนเข้าด้วยกัน และถ่ายทอดสู่ผู้เรียนในวิชาต่างๆ ได้เป็นอย่างดีและยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างลุ่มลึกและเชื่อมโยงเนื้อหาในแต่ละสาระการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูคอยแนะนำ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและเต็มศักยภาพ อันทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวัง คือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูลสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมือง เมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูลสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยการศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในและประเมินผลงาน

2. กรอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มี 2 ด้าน ได้แก่

2.1 กรอบด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้ขั้นตอนการจัด การเรียนรู้อย่างบูรณาการตามแนวคิดของกรมวิชาการ (2544 ข : 17) มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดเรื่องที่จะสอน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดเนื้อหาย่อย 4) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 5) การเรียนการสอน 6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนา

2.2 กรอบด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้การประเมินความสามารถในการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และใช้กรอบการเขียนแผนการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้ (กรมวิชาการ, 2544 ก : 49) 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ มี 10 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน พื้นที่ที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการศึกษาดูงาน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์หลังการศึกษาดูงาน และแบบสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ แบบสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย แบบสัมภาษณ์หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศภายในและประเมินผลงาน ได้แก่ แบบประเมินผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

แบบบูรณาการ และแบบประเมินผลการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ มี 2 ฉบับ คือ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์หลังการศึกษาดูงานและใช้สัมภาษณ์หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ศึกษาหลักเกณฑ์รูปแบบ และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2 วิเคราะห์รายละเอียดแต่ละกิจกรรม วางแผนและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุมกรอบของการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ

1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

1.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง ถ้ามีการแก้ไขให้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.8 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

2. แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย มี 1 ฉบับ ใช้สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงาน และการอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายโดยผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน ในการเข้าร่วมของกลุ่มเป้าหมาย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ศึกษาหลักเกณฑ์รูปแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2 วิเคราะห์รายละเอียดแต่ละกิจกรรมวางแผนและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 กำหนดประเด็นการสังเกตให้ครอบคลุมกรอบของการพัฒนาบุคลากร

2.4 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.6 นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

2.8 จัดพิมพ์แบบสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย เป็นฉบับสมบูรณ์

3. แบบประเมินผลงานมี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินผลการเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการ และแบบประเมินผลการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ศึกษาหลักเกณฑ์รูปแบบ และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2 วิเคราะห์รายละเอียดแต่ละกิจกรรมวางแผนและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 กำหนดหัวข้อการประเมินการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ การประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ และการประเมินผลการเรียนการสอนตาม

แผนการสอนแบบบูรณาการ ให้ครอบคลุมรอบของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสม

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.6 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมด้านเนื้อหาของแบบประเมิน

3.7 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

3.8 จัดพิมพ์แบบประเมินทั้ง 2 ฉบับ เป็นฉบับสมบูรณ์

4. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศึกษาลักษณะรูปแบบ และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2 สร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสม

4.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพ ด้านความถูกต้องความเหมาะสมและความครอบคลุมด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

4.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

4.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน ถึงวันที่ 6 สิงหาคม 2550 โดยเก็บข้อมูลจากกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ การศึกษาดูงาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย การอบรมเชิงปฏิบัติ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์และการทำแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมาย และการนิเทศภายในและประเมินผลงาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของกลุ่มเป้าหมายโดยผู้นิเทศเป็นผู้ประเมินผลงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีตีความสร้างข้อสรุป และบรรยายเป็นความเรียง

2. ข้อมูลเชิงปริมาณมาดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการประเมินการเรียนการสอนตามแผนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนนในการทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อดูการพัฒนาของกลุ่มเป้าหมาย โดยต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลจากการสัมภาษณ์หลังการศึกษาดูงาน กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และเห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การกำหนดหัวเรื่อง การวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาหลักวิชาหลักวิชารองที่จะนำมาบูรณาการ และยังได้ทราบแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังจากการศึกษาดูงาน กลุ่มเป้าหมายได้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากการสัมภาษณ์ภายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถบอกวิธีการและขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และมั่นใจว่าสามารถจัดรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ และจากผลการทำแบบทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ย 21.89 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.56 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ผลจากการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมีวิทยากรติดตามนิเทศภายในและประเมินผลงานอย่างต่อเนื่องโดยทำกรนิเทศภายในและประเมินผลงาน 2 ครั้งพบว่าประเมินผลงานครั้งที่ 1 มีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก และผลจากการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก จากการนิเทศภายในและการประเมินผลงานครั้งที่ 2 มีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาดูงานกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายเห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการและแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้รับแนวคิดและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การกำหนดหัวเรื่อง การวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาหลักวิชาหลักวิชารองที่จะนำมาบูรณาการ ทั้งยังได้ทราบแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้เห็นทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจในการเข้าร่วมพัฒนาตนเองด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายได้เห็นแนวทางและวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจากการศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาศิต พริ้งศิรินนท์กุล (2546 : 89-90); ทองจันทร์ จันทะคัต (2547 : 92-93) ไชยธนา ธาระจันทร์ (2548 : 87 - 89) ที่ได้พบว่า การศึกษาดูงานทำให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเห็นแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและได้รับประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและเทคนิคการสอนแบบบูรณาการที่หลากหลาย

2. ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้แบบบูรณาการและและมีความสามารถในการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถที่จะเชื่อมโยงและผสมผสานเนื้อหาและกระบวนการต่างๆ ในการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องและผสมกลมกลืนสามารถอธิบายถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

และมีความมั่นใจว่าสามารถจัดรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าก่อนอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญแนะนำ อธิบายและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาพ สารโสภา (2547 : 61-63) พบว่าหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมายมีผลการทำแบบทดสอบสูงกว่าก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. จากการนิเทศภายในและประเมินผลงาน เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ กำกับ ติดตามเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ โดยทำการนิเทศภายใน 2 ครั้ง ผลจากการนิเทศภายในช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในและประเมินผลงานที่ออกแบบให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการนิเทศทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนภา พิพิธกุล (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า การนิเทศภายในเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ และศักดิ์อนันต์ทัศน์ (2548 : 81-85) พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน ยังไม่มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงใช้การนิเทศภายในเพื่อให้การช่วยเหลือและแนะนำ ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถเชื่อมโยงและผสมผสานเนื้อหาตลอดจนกระบวนการ

ต่างๆ ในการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนได้ ผลการทำแบบทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ย 21.89 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.56

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การใช้วิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการอบรมเชิงปฏิบัติการการนิเทศภายในและการประเมินผลงาน ช่วยทำให้การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประสบความสำเร็จ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรจึงควรมีการนิเทศติดตามและประเมินผลงาน ให้คำแนะนำในการลงมือปฏิบัติอย่างใกล้ชิด จะทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประสบความสำเร็จได้นั้น ครูซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายจะต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และส่งงานตามที่ได้รับมอบหมายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นการอบรมเชิงปฏิบัติการจึงควรให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเอง ในทุกๆ ขั้นตอน การอบรมเชิงปฏิบัติการจึงจะประสบความสำเร็จ

3. การประเมินผลการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้ครูซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สร้างขึ้นสามารถใช้สอนได้จริง ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติการสอนควรให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์จำเนียร พลหาญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง และอาจารย์สมาน เอกพิมพ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งจนเป็นวิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544) การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2544). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ เลิศนา. (2547). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบบูรณาการ โรงเรียนวัดทุ่งไร่ อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยธนา ธารจันทร. (2548). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านห้วยน้อย กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวิล มาตรฐาน. (2544). การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เสมาธรรม.
- ทองจันทร์ จันทะคัต. (2547). การพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการ โรงเรียนโนนเชียงบังหาดหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นिरาส นีรันดร. (2546). "การพัฒนาครูกับความหวังของสังคม," วารสารวิทยาจารย์. 10 (4) : 15-17; มกราคม-มีนาคม.
- ประกาศิต พริ้งศิรินนท์กุล. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านจอมพระ อำเภอจอมพระจังหวัดสุรินทร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยนฎ พิพิธกุล. (2547). การพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โรงเรียนอนุบาลสรรพกิจโกศล อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พาณี เรืองวิไลย. (2549). ผลการสอนแบบบูรณาการ วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การดำรงชีพของพืชของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านต้นปล้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รัตนา ทองคำพันธุ์. (2548). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์หลุยส์ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล. (2548). ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล. ขอนแก่น : โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ธนพร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). การพัฒนาการเรียนการสอน. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศักดิ์ อนันตทัศน์. (2548). การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองสร้างหมากแข้ง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมทบ ภูผาลิทธิ. (2547). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนอนุปริวีทยา อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชาติา ชวลิตปัญญา. (2548). ผลการสอนแบบบูรณาการ วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การดำรงชีพของพืช ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านต้นปล้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขียงราย เขต 4.

วิทย์านิพนธ์ ค.ม. เขียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เขียงราย.

สุนทร ไชยพันธ์. (2546). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านคำอาอวน อำเภอมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

อุดม พันธุ์วงษา. (2547). **การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านทองอินทร์สวนมอญ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

